

IM JUDr. Július Kozma – majster Bratislavy v rokoch 1951, 1966

Kozma

Július Kozma, jeden z najvýznamnejších slovenských šachistov, sa narodil 1.6.1929 v Bratislave. Tu začal robiť aj svoje prvé ťahy na šachovnici. V roku 1946 sa prihlásil do Majstrovstiev Bratislavy, kde vyhral turnaj II. triedy. Po tomto turnaji raketovým štartom začala jeho šachová kariéra. V rovnakom roku hral Majstrovstvá Československa juniorov v Chocni. V roku 1948 vyhral kvalitne obsadený Vianočný turnaj v Prešove. **V roku 1951 po prvý krát vyhral Majstrovstvo Bratislavy.** V roku 1952 sa prebojoval z polofinále Majstrovstiev Československa do finále, za čo mu bol udelený titul majstra ÚJČŠ. O rok na to mu udelili titul Majster športu. **Významný úspech dosiahol aj v roku 1954,** keď sa na Majstrovstvách sveta vysokoškolských družstiev v Oslo fantastickým výsledkom 8/9 podieľal na historickom **zisku zlatých medailí pre československé družstvo.** Túto súťaž hrával počas celého svojho vysokoškolského štúdia a s družstvom dosiahol ešte dve bronzové medaily (1957 Reykjavík, 1958 Varna). Zvíťazil aj v preboroch československej armády v rokoch 1955 a 1956. **V roku 1957** vyhral silne obsadený medzinárodný turnaj v Bratislave, za čo **mu bol pridelený titul**

medzinárodného majstra (IM), ako vôbec prvému Slovákov v histórii.

Vďaka výborným výsledkom v domácich aj zahraničných turnajoch sa dostal aj do olympijského družstva v rokoch 1958 (Mníchov) a 1960 (Lipso) s celkovým výsledkom 11/20 (+8=6-6). Výrazne prispel (4/6) aj

k bronzovej priečke Československa na **1.ME družstiev 1957 vo Viedni**, keď **porazil** aktuálneho šampióna Sovietskeho zväzu a **budúceho majstra sveta Michaila Taľa**. Partiu aj s komentárom si možno prehliadnuť v Modernom šachu 4/2009, ako aj na stránke <http://www.slovan-bratislava.com>, z ktorej som čerpal pri písaní tohto článku. V závere 50-tych rokov dosiahol prvý vrchol svojej kariéry, keď skončil tretí v medzinárodných turnajoch V Mariánských Láznach a v Krakove, čo mu prinieslo miestenku **na pásmový turnaj v 1960 v Budapešti**. Výsledok 9/15 (+3, Rp 2607) **však na postup tesne nestačil**. Podľa retrospektívnych štatistík Jeffa Sonasa na www.chessmetrics.com dosiahol svoj najvyšší rating v januári 1958 – 2557, čo stačilo na umiestnenie v prvej stovke hráčov tých čias. Po miernom ústupe zo slávy prišli ďalšie úspechy koncom 60-tych rokov. V roku 1967 vyhral v Bratislave výsledkom 12/15 kvalitne obsadené Majstrovstvo Československa s dvojbodovým náskokom pred druhým Janom Smejkalom. V tom čase sa dostal aj na turnaje do západnej Európy. V Reggio Emilia hral úspešne v rokoch 1967, 1968, 1970, v Monte Carlo 1967 a 1968, v roku 1968 si zahral aj v slávnom Wijk aan Zee (B-turnaj). Majstrovstvo Československa hral v rokoch 1950-1969 dovedna 15x.

Hoci vyštudoval právnickú fakultu, pracoval ako redaktor Slovenského rozhlasu do roku 1968, odkiaľ musel z politických dôvodov po sovietskej okupácii odísť. Neskôr sa dostal do denníka Šport, kde napísal sériu článkov k zápasu o majstra sveta Spasskij - Fischer, Reykjavík 1972. Na základe týchto článkov, ktoré postupne dopracoval vznikla úspešná **knih**a **Boje o šachový trón** (1976) a jej druhé doplnené vydanie v roku 1989. V redakcii Športu pracoval až do dôchodku, od roku 1989 v pozícii šéfredaktora. Spolupodieľal sa aj na publikácii Šachové olympiády, kde napísal historickú časť. Závodne však už hrával menej, hoci sa ešte zúčastnil ME družstiev v Kapfenbergu 1970, turnajov v Polanici Zdroj 1971, v Kislovodsku (1972) a Capablancovho memoriálu v Cienfuegos (1976). V súťažiach družstiev hrával za Šachový klub Bratislava, neskôr za Slovan Pravda a od roku 1956 za Slovan ÚNV – všetko predchodcovia dnešného ŠK Slovan Bratislava. Družstvo Slovana sa s jeho pomocou stalo 2-krát majstrom Československa v rokoch 1963 a 1970. Július Kozma zomrel 26.11.2009.

Čeť jeho pamiatke!

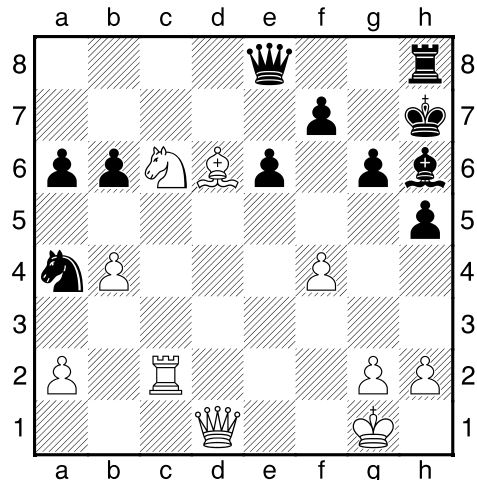
Kozma, Július – Cholmov, Ratmir

Kislovodsk (5), 28.10.1972

[Stanislav Vlček, Fritz 10 (30s)]

E55 Nimcovičova indická obrana, Rubinsteinov variant **1.d4** Kozma zvyčajne začínal partiu dvojkrokom dámskeho pešiaka. Túto partiu označil ako jeden zo svojich vôbec najlepších výkonov, hoci ju odohral na sklonku svojej kariéry. **1...Jf6 2.c4 e6 3.Jc3 Sb4 4.e3 c5 5.Sd3 d5 6.Jf3 dxc4 7.Sxc4 0-0 8.0-0 Jbd7 9.De2 b6 10.Vd1 cxd4 11.exd4 Sb7 12.Sd3** V známej teoretickej pozícii, ktorá bola veľkou módou v 60-tych rokoch, slovenský majster preferuje pokračovanie odporúčané Gligoričom. Po **12.d5!**? Sxc3 13.dxe6 Sxf3! 14.gxf3 fxe6 15.bxc3 Dc7 16.Sxe6+ Kh8♞ má čierny za obetovaného pešiaka náhradu v oslabenej pešiakovej štruktúre bieleho. **12...Vc8 13.Sd2 Se7 14.Vac1 Jd5 15.Sa6** 15.Sb1 J7f6 16.Sg5= Najdorf-Filip, Luzern (ol) 1982. **15...Jxc3 16.Sxc3** Zaujímavé je aj **16.bxc3!**? **16...Sxa6 17.Dxa6 Vc7** Asi šikovnejšie je **17...Jf6!**? s ideou **18.Dxa7 Va8 19.Db7 Vxa2** s aktívnou hrou čierneho. **18.d5!** Obetou pešiaka biely aktivizuje svoje figúry, ak by čierny stihol zahrať **18...Jf6** nemal by žiadne problémy, naopak izolovaný pešiak by obmedzoval bieleho čiernopoľného strelca. **18...Jc5N** Cholmovova novinka. **18...exd5 19.Vxd5 Sf6 20.Dd3** so silným tlakom bieleho. Smyslov,V-Darga,K/Havana 1964.**19.Dc4 Vd7 20.Dg4!** Pointa predchádzajúceho priebehu, vynútené oslabenie dlhej diagonály teší bieleho čiernopoľca. **20...g6** Čierny je principiálny, nechce trpieť v bezperspektívnej pozícii vznikajúcej po **20...Sf6 21.Sxf6 Dxf6 22.b4 Jb7 23.dxe6 Vxd1+ 24.Vxd1 Dxe6 25.Dxe6 fxe6 26.Kf1!± (26.Vd7?! Vd8!±).** **21.Jd4** Aspoň sem bolo treba vidieť dôsledky ťahu **18.d5!**, vďaka oslabeniu diagonály a1-h8 a poľa c6 má biely plnú kompenzáciu za pešiaka. Na zisk reálnej prevahy to však asi nestačí. **21...Vxd5 22.b4!?** Biely chce viac, ako **22.Jc6 Vxd1+ 23.Vxd1 Dc7=**, kde aktívne postavenie bielych figúr nahrádza pešiaka, ale nie viac. **22...Ja4 23.Sa1 h5** Iste, oslabenie, ale dlho trpieť bielu dámu na g4 čierny nemôže, hrozilo **23.Jxe6!**. **24.De2** Zaujímavé je aj **24.Df3 Dd7 (24...Sxb4?** okamžite prehráva **25.Jc6 Vxd1+ 26.Vxd1+-)** **25.Jc6 Sg5 26.Vxd5 exd5=]** **24...De8?!** javí sa, ako drobná nepresnosť, čierny mal

pravdepodobne dať prednosť aktívnejšiemu **24...Dd7 25.Jc6 Sg5 26.Vxd5 exd5 27.Je5=]** **25.Jc6!** Predčasné je **25.b5?!**, ktoré vyslobodzuje čierneho Ja4. **25...Sf6=.** **25...Sg5 26.Vc2 a6 27.Se5 Vxd1+** **27...Jc5!?** čierny mal poslednú príležitosť zbaviť sa zatúlaného jazdca, biely si však udrží prevahu **28.Sd6!** (slabšie je **28.f4 Sh6 29.Vxd5 exd5 30.bxc5 Dxc6 31.Dxa6 Ve8!?** (**31...Vc8 32.Dxb6 Dxb6 33.cxb6 Vxc2 34.b7 Vc1+ 35.Kf2 Vb1 36.b8D+ Vxb8 37.Sxb8±**) **32.Dxb6 Da4 33.Db3 De4**↗) **28...Dxc6 29.Sxf8 Kxf8 30.bxc5 bxc5 31.Vb1** biele veže sú silnejšie, avšak čierny by mal presnou obranou pozíciu udržať. **28.Dxd1** Pozícia čierneho je aj napriek materiálnej prevahe ťažká. Jeho figúry nemajú súhrn. Ani taký vychýrený obranár, ako Ratmir Cholmov, ktorý si počas svojej dlhej kariéry vyslúžil prezývku "centralnyj zaščitnik" tentoraz obranu nezvládne. **28...Kh7** Problémy čierneho nerieši ani aktívnejšie **28...b5!?**±. **29.f4** Pokračuje zatláčanie čiernych figúr **29...Sh6 29...Se7 30.Jxe7 Dxe7 31.Vd2 b5 32.Vd7± 30.Sd6 Vh8?!** Posledným pokusom o neutralizovanie bieleho tlaku bolo **30...Vg8±.**

31.Je5!+- uvoľnenie c-stĺpca rozhoduje. **31...Sxf4** Čierny si berie aspoň pešiaka **32.Jxf7?!** Efektne pokračovanie útoku, cieľ však bolo možno ľahšie dosiahnuť konvenčnými zbraňami. [↗**32.Df3 Sh6 33.Vc7+-;↗32.Vc7 Sxe5 33.Sxe5 Vf8 34.Df1** a proti **35.Df6** nie je obrana. **32...Vf8± 33.Sxf8 Dxf8 34.Jd8 Dxb4 35.Jxe6 Jc5 35...Se3+!?** strelca si mal čierny radšej uchovať. **36.Kh1 Jc5±.** **36.Jxf4+-** jazdec dlhodobo nebude môcť čeliť dlhokrokej veži, avšak biely ešte musí

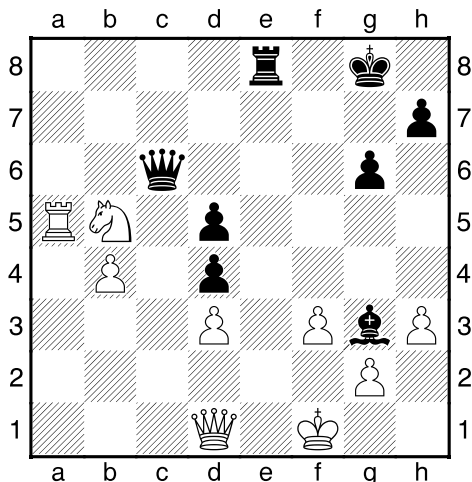
ukázať kus techniky. **36...Dxf4 37.Vf2 De3 38.Dd2 De6 39.Ve2 Df6 40.h3 h4** Ani vyčkávanie čiernemu nepomôže **40...Da1+ 41.Ve1 Df6 42.Dd5+-**. **41.Dd5 Kg7 42.Vf2 De7 43.Dd4+ Kh6 44.Df6** prakticky vynucuje prechod do výhodnej koncovky. Avšak **44.Vf3** bolo ešte silnejšie, prítomnosť dām na šachovnici sa hodí viac útočníkovi. **44...De4?!** Čierny sa nechce zmieriť s prehratou koncovkou, čo uľahčuje úlohu

bieleho. **44...Dxf6 45.Vxf6 Ja4 46.Vf4 Jc3 47.Vxh4+ Kg5 48.Vb4+- 45.Dh8+ Kg5 46.Dd8+ Kh5 47.Dd1+ Kh6 48.Dd2+ Kh5 49.Vf7!** rozhodujúci matový útok **49...g5 50.Vf6 b5 51.Dd1+ g4 52.hxg4+ Kg5 53.Dd8 De3+ 54.Kh1 Jb7 55.Vf5+ Kxg4 56.Dd7** Pred odkrytým šachom niet obrany. Labutia pieseň majstra Kozmu na elitných turnajoch. **1-0**

Kombinácie IM Júliusa Kozmu

Damjanovic,M – Kozma,J

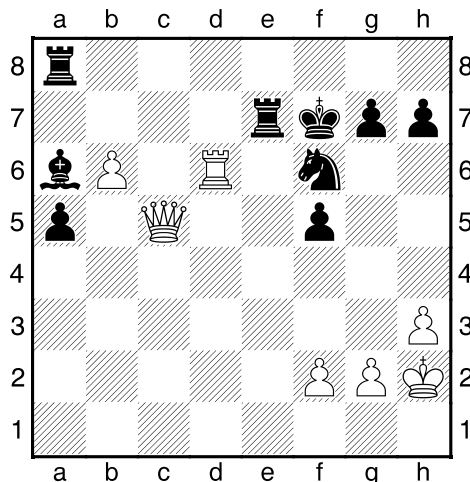
09th Reggio Emilia (11), 1966

Čierny na ťahu vyhrá.

Kozma,J– Braun,G

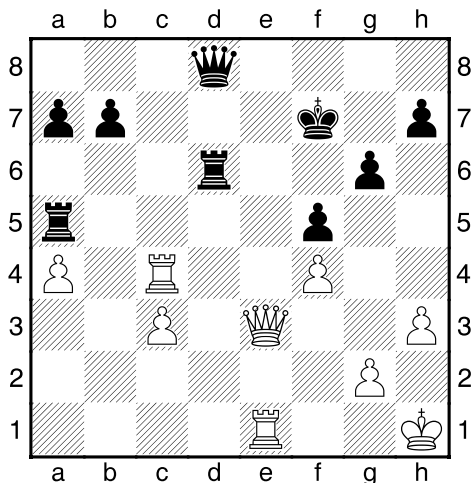
Kienbaum (9), 13.06.1958

Bielej na ťahu vyhrá.

Kozma,J – Vesely,J

CSR–ch Prague (10), 29.11.1955

Bielej na ťahu vyhrá.

Zdroje:

Moderný šach 04/2009, 01/2010
 História Šachového klubu ŠK Slovan Bratislava www.slovan-bratislava.sk
 a ďalšie materiály od Karola Rückschlossa, Gustáva Šturca, Jana Kalendovského
 Chessbase – MegaBase2010
 Databáza Jeffa Sonasa www.chessmetrics.com,
www.olimpbase.org
 Wikipedia

Riešenia:

1. Damjanovic,M – Kozma,J 38...Dc2!! 0-1
2. Kozma,J – Vesely,J 36.Vc7+ Dxc7 37.De8+ Kg7 38.Ve7+ Dxe7 39.Dxe7+ Kh6 40.Dxd6 1-0
3. Kozma,J– Braun,G 36.Vxf6+ Kxf6 37.Dc6+ Kf7 38.Dxa8 Sb7 39.Dxa5 1-0